

L'OBSERVATORI DEL SISTEMA UNIVERSITARI ANALITZA EL FINANÇAMENT DE LES UNIVERSITATS PÚBLIQUES A CATALUNYA ENTRE 1996 I 2014

Entre 2009 i 2012, les transferències públiques s'han reduït un 45% i les matrícules i taxes que paguen els estudiants han augmentat un 47%

Segons els càlculs de l'estudi, els estudiants han passat de cobrir un 21,6% del cost de la docència l'any 2008 a un 41,6% el 2012

Catalunya s'està apropant al reduït nombre de països anglosaxons on els estudiants paguen una elevada proporció del cost total de les universitats

Des de 2011 ha començat a disminuir la proporció d'estudiants universitaris, un fet inèdit des de 1970

L'Observatori del Sistema Universitari presenta l'informe *El finançament de les universitats públiques a Catalunya, 1996-2014*. A partir de la informació continguda en les liquidacions pressupostàries de les universitats, l'informe analitza l'evolució del finançament de les universitats públiques catalanes amb una atenció especial a la evolució de taxes i preus públics de les matrícules i de les transferències públiques. L'informe ofereix així mateix una estimació del cost de la docència que assumeixen directament els estudiants via taxes i preus públics de les matrícules. Per últim, es presenta una comparativa entre el model de finançament vigent a Catalunya i el de la resta de països de l'OCDE. L'anàlisi considera el període 1996-2014 i permet, per tant, constatar l'impacte del decret 14/2012 –l'anomenat *decret Wert*– aprovat el 2012.

Els resultats mostren que les transferències públiques s'han reduït un 45% entre 2009 i 2012, un retrocés equivalent a nou anys en termes reals. La despesa total de les universitats públiques s'ha reduït un 21%, degut a la forta pujada d'un 47% de les matrícules i taxes que paguen els estudiants. Tot indica que ens trobem davant d'un canvi en el model de finançament de les universitats públiques a Catalunya.

Pel que fa al cost de la docència que assumeixen directament els estudiants via preus de matrícula i taxes, la manca d'una comptabilitat analítica de costos a la majoria d'universitats no permet diferenciar entre la despesa de docència i recerca. A partir de la proporció d'hores de docència del professorat a la Universitat de Barcelona l'informe estima el cost mitjà de la docència de les universitats catalanes en el 59% de la seva despesa total (dins un rang de variació que aniria des d'un mínim del 49% fins un màxim del 69%). Segons els nostres càlculs, els estudiants han passat de cobrir un 21,6% del cost de la docència l'any 2008 al 41,6% el 2012. Aquests percentatges representen la mitjana d'unes xifres que varien molt entre universitats, des del 31% a la UPF fins al 56% a la UB, però que estan sempre significativament per sobre del 15-25% establert al decret-llei 14/2012 per a les primeres matrícules de grau.

Des d'un punt de vista comparatiu, la despesa universitària catalana en proporció del PIB (0,8%) és inferior a la mitjana de l'OCDE (1,27%). En canvi, quan es calcula la despesa per estudiant, aquesta és comparable a la mitjana de l'OCDE, tot i que es manté per sota de la

majoria de països europeus. El contrast s'explica perquè el percentatge d'estudiants (tant en relació a la població total, i en menor mesura respecte els joves d'entre 20 i 29 anys d'edat) és inferior a Catalunya que a la mitjana de països de l'OCDE. Això desmenteix que hi hagi un problema de "sobre-educació" a Catalunya.

El canvi de model de finançament ha situat Catalunya a prop del reduït nombre de països anglosaxons on els estudiants paguen una elevada proporció del cost total de les universitats, i ens ha allunyat de la majoria de països d'Europa i altres llocs del món on paguen menys del 15% o el 0%. Les aportacions dels estudiants a Catalunya han passat de representar un 16% de les despeses totals del sistema (incloent docència i recerca) el 2011 a un 26% l'any 2013. També s'ha eixamplat la diferència entre la proporció que paguen a Catalunya i a la resta de l'estat.

La reducció de la despesa pública en universitats ha fet retrocedir Catalunya a nivells propers a l'inici del segle. Aquesta política podria ser la causa que s'hagi aturat l'augment de la proporció d'estudiants universitaris i hagi començat a disminuir de 2011 ençà, un fet inèdit des de 1970 (i probablement des dels anys posteriors a la Guerra Civil). Això suposa revertir el procés de convergència amb la majoria de països europeus que mantenen una proporció més gran d'estudiants universitaris i en cobreixen la despesa fonamentalment amb els pressupostos públics. Si aquesta tendència persisteix, correm el risc d'una regressió que ens allunyaria de l'alta inversió en talent i capacitat de recerca universitària que el país necessita per obrir camí a un nou model econòmic que vagi més enllà de la construcció i el turisme. Catalunya té encara pocs estudiants universitaris, i els pot estar reduint en fer-los pagar un 42% del seu ensenyament. La baixa despesa universitària en proporció al PIB demostra que això no es degut a una manca de capacitat per pagar més i millors universitats.

Podeu llegir l'informe complet a www.observatoriuniversitari.org

Contacte per a premsa:

premsa@observatoriuniversitari.org